

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Податки - важливий елемент економічних і фінансових відносин, що формуються в суспільстві. Процеси, що опосередковують рух фінансових коштів через систему оподаткування, а також ефективний та цілеспрямований розподіл тягаря податків між економічними суб'єктами є найбільш значущим для проведених наукових досліджень. Цілеспрямоване регулювання даних процесів становить один із напрямів податкової політики.

Дослідженням теорії податків займалися видатні представники економічної науки: Адам Сміт, Давид Рікардо, Джон Кейнс, Поль Самуельсон, Кнут Віксель, Йозеф Шумпетер, Джеймс Бюкенен та багато інших [1, 2]. Але, незважаючи на велику кількість досліджень тематики податків і податкового механізму, в Україні на сучасному етапі не існує ефективного механізму державного управління податками, не розроблена методика формування його елементів.

Податки – основа формування бюджету країни, а отже і фінансування цілої низки суспільно необхідних галузей життя – освіти, науки, культури, медицини, соціальних та економічних програм тощо, утримання державного апарату. Світова практика збирання податків накопичила величезний обсяг знань у податковій сфері. Практика податкової системи України функціонує і розвивається в одному напрямі з податковою практикою інших держав світу, що розвиваються [1]. Аналізуючи історичне минуле, зазначимо, що за певних обставин податки можуть бути вирішальним чинником розвитку суспільства в цілому – допомагати йому виходити з кризового стану, або, навпаки, – призводити до кризи, зміцнювати існуючу владу чи спричиняти її падіння. Податки можуть бути інструментом впливу на зростання економічної ефективності й економічного прогресу суспільства, сприяти розвитку передових технологій, нових галузей економіки, конкурентоспроможних галузей на світовому ринку. Таким чином, податкова система повинна включати досить широке коло податків різної цілеспрямованості. Система доходів бюджету має включати насамперед такі, які б забезпечували сталу фінансову базу держави. Найкращими для виконання цього завдання є

непрямі податки, а також податки на майно, землю, прибутковий податок з населення. Таких податків у системі доходів бюджету рекомендується мати в середньому до п'яти видів на випадок зриву у виконанні плану мобілізації одного з них.

Отже, надійність та ефективність податкової системи залежать від двох факторів: раціональності побудови податкової системи і рівня організації податкової служби держави (це сукупність державних органів, які організують і контролюють надходження податків, податкових і окремих видів неподаткових платежів).

Врешті, необхідно формувати суспільну свідомість доброзичливого ставлення до податків, до обов'язку їх добросовісної сплати. При цьому платники податків обов'язково повинні бачити суспільну ефективність їх сплати і відчувати цю ефективність особисто.

Історія розвитку оподаткування свідчить, що податки можуть бути не тільки джерелом поповнення бюджетів, але і інструментом регулювання тих чи інших соціально-економічних процесів. Свідоме використання податків для досягнення відповідних цілей проходить в рамках податкової політики [2].

Податкова політика – досить складний механізм, що поєднує податковий менеджмент і податкову систему, яка існує в державі [3].

В залежності від проведення податкової політики державою податки можуть відігравати, крім суто фіскальної функції, роль стимуляторів або дестимуляторів економічних процесів у державі.

Одним з першочергових завдань ринкової реформи в Україні є створення ефективної податкової системи, яка б забезпечувала розвиток народногосподарського комплексу країни, відповідним чином регулювала б економічні відносини.

Література:

1. Поддєрьогін А. М. Податкова система України на шляху розвитку / Поддєрьогін А. М. // Фінанси України. – 2001. - № 11. – С. 3-7.
  2. Єфименко Т. І. Основні напрями трансформації податкової системи в Україні / Єфименко Т. І. // Фінанси України. – 2007. - № 9. - С 9-12.
- Еш С. М. Податкова система України: Навч. посібник / Еш С. М. – К.: Кондор, 2008. – 108 с.